

Onroerenderfgoeddepot stad Antwerpen

AANVAARDINGSVOORWAARDEN ARCHEOLOGISCHE ARCHIEVEN EN/OF ENSEMBLES¹

Definities

Archeologisch archief: het geheel van archeologische artefacten, stalen en onderzoeksdocumenten afkomstig van een archeologisch onderzoek.

Archeologisch artefact: een roerend goed dat van algemeen belang is wegens de archeologische erfgoedwaarde.

Onderzoeksdocumenten: het geheel van ingezamelde en aangemaakte informatie, ongeacht de gegevensdrager.

Archeologisch onderzoek: het gebruik van technieken en methoden waarmee archeologische sites, archeologische zones of delen ervan worden opgespoord en onderzocht met inbegrip van archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen.

Bewaarnemer: instelling/rechtspersoon/bedrijf die een archeologisch archief tijdelijk of permanent bewaart, eventueel ontsluit, toegankelijk maakt en/of onderzoekt, in deze het onroerenderfgoeddepot van de stad Antwerpen.

Code van Goede Praktijk voor archeologisch vooronderzoek, archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren: Standaard voor de kwaliteit van archeologisch onderzoek in Vlaanderen. Deze standaard legt enerzijds de ondergrens voor kwaliteit vast, en laat anderzijds toe om geleverde resultaten op kwaliteit te vergelijken. In deze tekst vermeld als de Code van Goede Praktijk.

Rapportering: Geheel van manieren om verslag te doen over archeologisch onderzoek, omvattende de archeologienota, de nota, het archeologierapport en het eindverslag.

Opgravingsarchief: de opgravingsdocumentatie zoals opgesomd in artikel 57 en artikel 70 van het Ministerieel besluit tot bepaling van de minimumnormen voor de registratie en documentatie bij archeologisch onderzoek met ingreep in de bodem (hierna: de minimumnormen), de dagrapporten zoals beschreven in artikel 58 van de minimumnormen, het basisrapport, zowel in analoge vorm als

¹ De aanvaardingsvoorwaarden van het onroerenderfgoeddepot van de stad Antwerpen zijn gebaseerd op en volgen strikt de *Basiscriteria voor het overdragen van een archeologisch archief aan een bewaarnemer*, ontwikkeld binnen de Denkgroep Archeologische Collecties (Zie <http://www.depotwijzer.be/sites/default/files/files/basiscriteria.pdf>, versie van 27 april 2015).

in digitale vorm, zoals vermeld in artikels 71 tot 78 in de minimumnormen, alle andere analoge of digitale documentatie (bvb verslagen van vergaderingen, administratieve documenten, e.a.) die relevant zijn voor een archeologisch archief.

Residu: restfractie van een staal dat werd gezeefd op verschillende maaswijdtes, bevat meestal nog vondsten.

Staal: een deel dat uit een vondstenensemble of uit het sediment van een laag wordt geselecteerd of een fractie die uit een archeologisch artefact wordt onttrokken, ten behoeve van onderzoek, representatief voor het geheel van het vondstenensemble, de laag of het archeologisch artefact.

Vondst: bij een archeologisch onderzoek aangetroffen object, te onderscheiden in culturele en natuurwetenschappelijke vondsten.

1. Algemeen

- 1.1. Enkel complete archeologische archieven of ensembles, afkomstig van een vergund archeologisch onderzoek (conform het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 betreffende het onroerend erfgoed, gewijzigd bij het decreet van 4 april 2014) op het grondgebied van de stad Antwerpen komen in aanmerking om overgedragen te worden aan het onroerenderfgoeddepot van de stad Antwerpen. Het onroerenderfgoeddepot van de stad Antwerpen kan zelf beslissen om uitzonderingen toe te laten (o.a. in het geval van schenkingen/giften) en kan eventueel ook extra eisen stellen bij het overdragen van het archeologisch archief of ensemble.

2. Onderzoeksdocumenten

- 2.1. Alle onderzoeksdocumenten worden zowel analoog als digitaal aangeleverd. Het gaat om alle tijdens het volledige verloop van het onderzoek aangemaakte onderzoeksdocumenten, dus zowel ruwe data als verwerkte gegevens. Indien analoge documenten aangemaakt en later gedigitaliseerd werden, maken zowel de analoge documenten als de gedigitaliseerde versie daarvan deel uit van het archeologisch ensemble. Van foto's worden steeds zowel het onbewerkte originele digitale bestand als eventuele bewerkte versies opgenomen. Bij databanken gaat het niet om het datamodel van de databank, maar wel om de inhoudelijke gegevens uit de databank, die desgewenst in een ander formaat kunnen opgeslagen worden dan de oorspronkelijke databank, mits behoud van de functionaliteiten en relaties. De documentatie beperkt zich dan ook uitdrukkelijk niet tot de elementen die deel uitmaken van de rapportering en daarmee moeten ingediend worden.
- 2.2. De onderzoeksdocumenten dienen in een fysiek goede en stabiele conditie bewaard en verpakt te zijn zoals aangegeven in hoofdstukken 31.2 en 31.3 van de Code van Goede Praktijk en worden geordend, ingedeeld en voorzien van een inhoudsopgave conform hoofdstuk 31.4 van de Code van Goede Praktijk.
- 2.3. Zowel in het opgravingsarchief als bij de nummering van de vondsten wordt steeds gebruik gemaakt van een "A-nummer" (sitenummer) dat opgegeven wordt door de dienst archeologie van de stad Antwerpen.

3. Vondsten

- 3.1. De vondsten worden aangeleverd in een **stabiele** en **schimmelvrije** toestand, vrij van levende contaminatie en worden verpakt conform hoofdstuk 30.2 van de Code van Goede Praktijk. Bij voorkeur worden alle vondsten in droge toestand overgedragen aan de bewaarnemer.
- 3.2. Vondsten die afkomstig zijn van vervuilde sites (zware metalen, giftige organische verbindingen, radioactiviteit, ...) vallen onder de veiligheidswetgeving. Indien toegelaten, kunnen deze vondsten worden overgedragen in overleg met de bewaarnemer.
- 3.3. Er wordt bij het verpakken van vondsten voor definitieve bewaring steeds gebruik gemaakt van inerte materialen die een stofarme omgeving bewerkstelligen (o.a. doorprikte PE-gripzakjes). De verpakking is steeds goed passend.
- 3.4. De vondsten zijn gereinigd, gedroogd of blijven indien nodig vochtig (afhankelijk van de bewaarcategorie, zie *infra* punt 5), geordend, uitgesplitst, per vondstnummer, per materiaalsoort en per bewaarcategorie.
- 3.5. Elke individuele verpakking met vondst(en) wordt voorzien van een ingevuld vondstenkaartje conform hoofdstukken 6.8 en 14.8 van de Code van Goede Praktijk.
- 3.6. Het aanleveren van vondsten buiten formaat wordt steeds op voorhand besproken met het onroerenderfgoeddepot van de stad Antwerpen.
- 3.7 Er wordt een afzonderlijke lijst opgesteld voor de archeologisch complete, (vrijwel) gave, gerestaureerde, unieke of wetenschappelijk waardevolle archeologische artefacten. Deze dienen zorgvuldig en eventueel individueel verpakt te worden.

4. Stalen

- 4.1. Stalen worden verpakt op een dusdanige manier dat hun **conditie onveranderd** blijft en worden verpakt conform hoofdstuk 30.2 van de Code van Goede Praktijk.
- 4.2. Stalen die afkomstig zijn van vervuilde sites (zware metalen, giftige organische verbindingen, radioactiviteit, ...) vallen onder de veiligheidswetgeving. Indien toegelaten kunnen deze vondsten worden overgedragen in overleg met de bewaarnemer.
- 4.3. Bij het verpakken van stalen wordt steeds gebruik gemaakt van inerte materialen die een stofarme en lichtvrije omgeving bewerkstelligen.
- 4.4. Elke individuele staalname wordt voorzien van een volledig ingevuld staalkaartje zoals vermeld in hoofdstukken 6.9 en 14.9 van de Code van Goede Praktijk.
- 4.5. Enkel stalen (verwerkt of onverwerkt) die een assessment hebben genoten komen in aanmerking om overgedragen te worden aan de bewaarnemer.
- 4.6. De residuen van stalen zijn geordend, uitgesplitst en verpakt per vondstnummer en per materiaalcategorie en bewaarcategorie. De residuen van stalen worden in een kunststoffen recipiënt verpakt en per verpakking voorzien van een compleet ingevuld staalkaartje. Natte of relatief vochtige residuen worden in regel niet aanvaard. Indien natte residuen wegens wetenschappelijke vraagstelling of in het kader van toekomstig onderzoek toch moeten worden bewaard, dan kan dit enkel mits duidelijke motivering en in overleg met de dienst archeologie van de stad Antwerpen.
- 4.7. De aanlevering van onverwerkte staalnames (pollenstalen, houtstalen, stalen voor macrobotanisch onderzoek, dateringsstalen...) moet op voorhand worden besproken met de dienst archeologie van de stad Antwerpen, die verdere instructies geeft.
- 4.8. De aanlevering van andere vormen van staalnames, die niet vermeld worden in de Code van Goede Praktijk, moeten met de dienst archeologie van de stad Antwerpen op voorhand worden besproken.

5. Verpakkingsvoorwaarden

- 5.1. De vondsten worden uitgesplitst, per vondstnummer, per materiaalsoort en vervolgens binnen elke materiaalsoort verpakt per bewaarcategorie volgens de algemeen aanvaarde normen voor elke specifieke materiaalsoort en volgens de richtlijnen verder vermeld. Bij twijfel neemt de uitvoerder van het archeologisch onderzoek contact op met de bewaarnemer.
- 5.2. De bewaarnemer voorziet zelf in de definitieve eindverpakkingen voor opname in het onroerenderfgoeddepot. De door de uitvoerder van het archeologisch onderzoek aangeleverde verpakkingseenheden mogen één of meerdere individuele verpakkingen bevatten. Over de verpakking van vondsten buiten formaat (groter dan de door de bewaarnemer gebruikte standaardverpakking, 26,5cm x 36cm x 30cm) wordt vooraf overleg gepleegd met het onroerenderfgoeddepot van de stad Antwerpen. Het maximum gewicht per verpakkingseenheid bedraagt niet meer dan 15kg.
- Op de verpakkingseenheden staat minstens de volgende informatie:
- uniek A-nummer (sitenummer), zoals verstrekt door de dienst archeologie van de stad Antwerpen
 - locatie opgraving (adres)
 - Jaar onderzoek
 - Archeologische uitvoerder
 - Bewaarcategorie/materiaalsoort
 - Indien van toepassing: aanduiding breekbaar, aanwezigheid van schadelijke stoffen (mét de naam van de stof!), aanduiding unieke arte- of ecofacten zie punt 3.7.)
 - Indien van toepassing: aanduiding boven/onder van een doos
- 5.3. Alle vondsten en stalen worden steeds voorzien van een ingevuld vondst- of staalkaartje.
- 5.4. Het vondstenmateriaal en de stalen worden volgens het bijgevoegde schema en daaraan verbonden bewaarcategorieën verpakt:

Bewaarcategorie A

- ° Vondsten/residuen worden verpakt in geschikte doorprikte plastic zakken of doorprikte plastic containers
- ° Grof en zwaar materiaal wordt bij voorkeur gescheiden van fijn en licht materiaal om beschadiging te voorkomen.
- ° De plastic zakken worden niet teveel gevuld en moeten een aanvaardbaar gewicht hebben
- ° Uitzonderlijke of unieke stukken (volledig bewaarde, bijzondere decoratie, fragiele stukken...) worden individueel passend verpakt en beschermd, steeds vergezeld van een ingevuld vondstenkaartje
- ° Plastic zakken of plastic containers worden in dozen geplaatst zoals aangeven door de bewaarnemer
- ° Vondsten buiten formaat worden verpakt in PE schuim, een vondstenkaartje wordt zichtbaar op de buitenzijde aangebracht

Bewaarcategorie B

- ° Elk fragment of artefact wordt individueel in een doorprikt gripzakje of plastic doosje, ondersteund met PE-schuim, verpakt. Steeds vergezeld van een ingevuld vondstenkaartje.
- ° Gripzakje(s) of doosje(s) worden met doorprikt zakje silicagel in een goed luchtdichte afgesloten Curverdoos verpakt.

- ° Uitzonderlijke of unieke stukken (volledig bewaarde, bijzondere decoratie, fragiele stukken...) worden individueel passend verpakt en beschermd.
- ° Indien verschillende fragmenten behoren tot een groter geheel of artefact dan worden de individuele verpakkingen gegroepeerd.
- ° Vondsten buiten formaat kunnen individueel verpakt worden in afgesloten luchtdichte plastic zakken met een doorprikt zakje silicagel en vondstenkaartje. Voor vondsten buiten formaat wordt steeds contact opgenomen met het onroerenderfgoeddepot van de stad Antwerpen.

Bewaarcategorie C

- ° voorwerpen dienen te worden ondergedompeld in water in een luchtdichte plastic doos of emmer met goed afsluitbaar deksel.
- ° indien nodig (vondsten klein formaat, fragiel...) worden de vondst(en) eerst verpakt in doorprikte gripzakjes.
- ° Voor vondsten buiten formaat wordt contact opgenomen met het onroerenderfgoeddepot van de stad Antwerpen.

Bewaarcategorie D

- ° elke individuele vondst wordt verpakt in een doorprikt gripzakje, ondersteund met PE-schuim of een daarvoor geschikte plastic container, steeds vergezeld van ingevuld vondstkaartje.
- ° Uitzonderlijke of unieke stukken (volledig bewaard, bijzondere decoratie, fragiel...) worden individueel passend verpakt en beschermd.
- ° Indien verschillende fragmenten behoren tot een groter geheel of artefact dan worden de individuele verpakkingen gegroepeerd.
- ° Voor vondsten buiten formaat wordt contact opgenomen met het onroerenderfgoeddepot van de stad Antwerpen.

Bewaarcategorie E

- ° vondst wordt in donkere folie verpakken
- ° nadien wordt de vondst geheel in noppenfolie/PE-schuim verpakken, enkel van toepassing op constructiehout.
- ° vondst/staalkaartje wordt duidelijk op de buitenzijde aangebracht

Bewaarcategorie F

- ° Stalen worden verpakt in goed afsluitbare plastic dozen of emmers.
- ° zowel in de doos of emmer als op de buitenzijde wordt een staalkaartje aangebracht.

- 5.5. Indien vondsten bestaan uit twee materiaalsoorten (bv. glas-in-lood) dan wordt de bewaarcategorie bepaald door het meest kwetsbare materiaal. Hiervoor wordt bij twijfel contact opgenomen met het onroerenderfgoeddepot van de stad Antwerpen.
- 5.6. Indien bepaalde vondsten of stalen niet volgens de richtlijnen en het schema aangeleverd kunnen worden wegens uitzonderlijk formaat, unieke materiaalsoort, e.a. dan wordt tijdig contact opgenomen met de bewaarnemer.

- 5.7. Wegens praktische redenen wordt archeologisch glas zoveel mogelijk droog aangeleverd. Indien nat glas moet worden gedroogd en gestabiliseerd, dan kan dit enkel worden uitgevoerd door of na advies van een conservator.
- 5.8. Uitzonderingen op de verpakkingsvoorwaarden moeten vooraf aan de overdracht besproken worden met de bewaarnemer die het voorstel kan aanvaarden of verwerpen. Dit geldt tevens voor problemen met bepaalde materiaalsoorten of bewaarcategorieën.
- 5.9. Het verpakkingsmateriaal dat gebruikt werd om de vondsten te verpakken, kan niet worden teruggevorderd door de uitvoerder van het archeologisch onderzoek of de eigenaar.

6. Overdrachtdossier

- 6.1. Het overdrachtdossier bestaat uit:
 - een inventaris van de onderzoeksdocumenten conform hoofdstuk 31.4 van de Code van Goede Praktijk.
 - een inventaris van de vondsten en stalen conform hoofdstuk 31.6 van de Code van Goede Praktijk.
 - een lijst van eventuele foto's van objecten en de respectievelijke foto's.
 - een aparte lijst van de geconserveerde en/of gerestaureerde objecten en een lijst van de gebruikte, eventueel aanwezigheid van schadelijke stoffen, dosering en een technische fiche van elk van deze producten.
 - een exemplaar van het conserverings- of restauratierapport van alle geconserveerde en/of gerestaureerde objecten.
 - de onderzoeksdocumenten zoals beschreven in artikel 2 van deze basiscriteria.
 - alle rapporteringen zoals beschreven in de definitie.
- 6.2. Dit overdrachtdossier is ingedeeld, geordend, voorzien van een inhoudsopgave en wordt zowel digitaal als analoog aangeleverd.

Reglement voor de overdracht van een Archeologisch Archief

Schema van bewaarcategorieën

Vondsten	Type	Bewaarcategorie	Opmerking
	Aardewerk	A	
	Bouwaardewerk/grof ceramisch materiaal	A	
	Dierlijk materiaal	A	
	Glas	C/D	indien nat C, indien droog D
	Hout	C/E	indien constructiehout E
	Leder	C	
	Leem, mortel, pleisterwerk e.a.	A	
	Menselijke resten	A	
	Metaal	B	
	Natuursteen	A	
	Plantaardig materiaal	C	
	Silex	A	
	Slakmateriaal	A	
	Textiel	C/D	indien nat C, indien droog D
Stalen	Droog residu	A	
	Houtstalen	E	
	Nat residu	F	
	Nat staal	F	
	Pollenstalen	E	zie ook artikel 55 van de Minimumnormen